

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ХУДОБИ РІЗНИХ ТИПІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Доротюк Е.М. – д. с.-г. наук, професор,

Криворучко Ю.І. – к. с.-г. наук, доцент,

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Дедова Л.О. – мол. наук. співробітник

Інститут розведення і генетики тварин УААН, м.Київ

Анотація. У статті наведено порівняльну оцінку худоби симентальської породи різних типів в Україні та їх використання.

Ключові слова: тип, порода, худоба, молочне і м'ясне скотарство.

Актуальність проблеми. Проблема забезпечення населення білковими різноманітними високоякісними продуктами харчування тваринного походження власного виробництва за фізіологічно обґрунтованими нормами в Україні є не вирішеною. Тому пошук резервів збільшення виробництва тваринницької продукції, зокрема молока та яловичини, має провідне народногосподарське значення.

Природно-кліматичні, економічні та екологічні умови обумовлюють доцільність одночасного розведення в Україні худоби спеціалізованих молочних і м'ясних порід та порід подвійної продуктивності. Як комбінована порода найбільший інтерес викликає симентальська, яка успішно розводиться в багатьох країнах світу і була в минулому столітті найпоширенішою в Україні [1,2,3,4].

Важливим напрямом роботи з породою є розробка ефективних методів її використання та захист і збереження від подальшого цілковитого поглинання молочними та м'ясними породами.

Резервом збільшення виробництва продукції та зменшення її собівартості є виявлення та використання типів худоби, здатних більш повно відповідати сучасним вимогам.

Досліджень з питання оцінки та порівняння господарсько-біологічних особливостей тварин симентальської породи багато, однак нами не було знайдено узагальненої порівняльної оцінки усіх типів. В зв'язку з цим зазначена проблема є актуальною, її вирішення має велике народногосподарське значення.

Завдання досліджень. Провести порівняльну оцінку продуктивних та племінних якостей внутрішньопородних типів симентальської породи: молочного, молочно-м'ясного, м'ясо-молочного, м'ясного та розробити

пропозиції їх використання при подальшому удосконаленні породи.

Матеріал і методи досліджень. Матеріалом досліджень були дані зоотехнічного і племінного обліку корів симентальської породи різних типів в ТОВ «Добробут» Макарівського району Київської області, в колишньому СТОВ «Хмільницьке» Чернігівської та ТОВ «Хлібороб» Харківської областей. Використовувалися матеріали особистих дослідів та спеціальної літератури.

Результати досліджень. Аналіз статистичних даних свідчить про те, що в симентальській породі було сформовано три внутрішньопородні типи: молочний, молочно-м'ясний, м'ясо-молочний. Порода в умовах ринкової економіки не була конкурентоспроможною в порівнянні з спеціалізованими сучасними молочними і м'ясними породами. Починаючи з 80-х років минулого століття в Україні почалася масова «голштинізація» породи, тобто її схрещували з голштинською породою - неперевершеною за молочною продуктивністю і придатністю до машинного доїння. У зв'язку з цим, на даний час поголів'я симентальської породи різко скоротилося, майже втрачено типи, на базі її створено українську червоно-рябу молочну породу. З 1992 року на базі сименталів розпочалося створення української симентальської м'ясної породи.

Характеристика внутрішньопородних типів симентальської породи наведено в таблиці 1.

Висновки

1. В симентальській породі виділено чотири внутрішньопородні типи: молочний, молочно-м'ясний, м'ясо-молочний, м'ясний, які мають як загальні для породи ознаки, так і відмінності (висока енергія росту, жива маса та добра оплата корму, здатність давати важкі туші з невеликим накопиченням жиру та високим виходом м'язової тканини). За рядом господарсько-корисних якостей тварини молочно-м'ясного, м'ясо-молочного і м'ясних типів переважають аналогів молочного типу.

2. За рахунок різноманіття внутрішньопородних типів в симентальській породі при чистопородному розведенні худоби проявляється ефект гетерозису, який має важливе значення в підвищенні генетичного потенціалу молочної і м'ясної продуктивності.

3. Шляхом чистопородного та зворотного схрещування необхідно створити племінні репродуктори симентальської комбінованої породи в традиційних регіонах розведення, використовуючи наявних молочно-м'ясних і м'ясо-молочних сименталів, а також імпортних сименталів США, Австрії, Німеччини.

4. Надати матеріали до апробації для офіційного визначення української симентальської м'ясної породи.

**Характеристика внутрішньопородних типів
симентальської породи**

Типи	Характеристика
 <p data-bbox="384 748 560 779">МОЛОЧНИЙ</p>	<p data-bbox="767 427 1390 810">Тварини відзначаються високоногістю, добре виражені молочні ознаки – вим'я чашоподібної та ванноподібної форми, щільно прилягає до тіла; холка широка, рівна; шия довга, голова типова для молочної худоби – більш довша, легка; груди досить глибокі; недостатньо виражені м'ясні форми, особливо задньої третини тулубу, підвищений вміст кісток у туші, жива маса корів 450-500 кг</p>
 <p data-bbox="325 1155 624 1187">МОЛОЧНО-М'ЯСНИЙ</p>	<p data-bbox="767 824 1390 1211">Відзначаються задовільною молочною та м'ясною продуктивністю, вим'я в більшості чашоподібної форми, кінцівки правильно поставлені, тварини мають міцну конституцію, високу відтворну здатність, голова компактна, коротша; груди глибокі; спина широка, рівна; шия коротша, ніж у молочної худоби; невибагливі до кормів, крупні, жива маса повновікових корів 500-550 кг</p>
 <p data-bbox="336 1556 612 1588">М'ЯСО-МОЛОЧНИЙ</p>	<p data-bbox="767 1220 1390 1585">Тварини цього типу крупні (жива маса повновікових тварин 550-600 кг), пропорційно складені, з широкою, глибокою й овальною формою грудей та заду; молочні ознаки задовільні – вим'я правильної форми і досить розвинене; шия коротка, груди широкі, глибокі; голова невелика, кінцівки міцні; спина і поперек рівні, широкі; м'ясні форми добре виражені</p>
 <p data-bbox="405 1921 544 1953">М'ЯСНИЙ</p>	<p data-bbox="767 1617 1390 1995">Тварини цього типу найбільш широкотілі, масивні, з добре розвиненою мускулатурою; голова невелика, легка, дещо укорочена в лицьовій частині черепа; шия коротка, обмускулена; холка широка м'ясиста; висока жива маса та поживна і енергетична цінність яловичини (жива маса повновікових корів 600-700 кг); забійний вихід на 2-7% вищий, ніж у аналогів других типів</p>

Література

1. Зубець М. Українська симментальська порода / М.Зубець, Е. Доротюк // Тваринництво України. - 1992, №11. – С. 16-18.
2. Потемкин Н.Д. К вопросу о мощности костяка у симменталов и их связь с ним о типах их / Н.Д. Потемкин // Вестник животноводства. – 1916, №1.- С. 28-30.
3. Рубан Ю.Д. Эволюция симментальской породы скота: опыт и перспективы его использования / Ю.Д. Рубан // К.: Аграрна наука, 2002. - 296 с.
4. Доротюк Е.М. Відродження генофонду худоби симментальської комбінованої породи в Україні / Е.М. Доротюк, Ю.І. Криворучко, Л.О. Дедова // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини / Зб. наук. пр, Вип.22, Ч.1. – Харків, 2011. – С. 37-41.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА СКОТА РАЗЛИЧНЫХ ТИПОВ СИММЕНТАЛЬСКОЙ ПОРОДЫ И ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ

Доротюк Э.Н., д. с.-х. н., профессор
Криворучко Ю.И., к. с.-х. н., доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков
Дедова Л.А., мл. науч. сотрудник

Институт разведения и генетики животных УААН, г. Киев

Аннотация. Проведены исследования о сравнительной оценке скота различных типов симментальской породы и даны рекомендации по их использованию.

Ключевые слова: тип, порода, скот, молочное и мясное скотоводство.

COMPARATIVE ESTIMATION OF VARIOUS STOCK TYPES OF SIMMENTAL BREED AND ITS USE

Dorotuk E.N., doct.agr.sc., professor
Krivoruchko Y.I., cand. agr.sc., reader

Kharkov State Zooveterinary Academy, Kharkov
Dedova L. A., junior researcher

Institute of animals breeding and genetic of NAASU, Kiev

Summary. Investigations of comparative estimation of various stock types of Simmental breed have been conducted.

Key word: type, breed, stock, milk and meat cattle breeding.
